

**RESPOSTES RACIONALS
O EMOCIONALS
SEGONS LA LLENGUA**

David Bueno
Torrens

Professor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

Llenguatge i decisions morals

“**Q**uè faries si l'única manera de salvar cinc persones d'una mort segura a causa d'un accident atzarós fos provocar expressament la mort d'una altra persona que no està en perill?” No és una pregunta fàcil, ni la resposta trivial. Prenem decisions constantment, sovint intrascendents –quina camisa em poso avui?–, però també moltes que tenen un cert component moral, que poden afectar altres persones. Per descomptat, la immensa majoria no tenen unes conseqüències aparentment tant capitals, però l'acumulació de moltes petites decisions morals pot tenir efectes socials molt importants –intento amagar uns quants guanys per no haver de pagar tants impostos, malgrat que sé que això perjudicarà persones necessitades?

PREGUNTES COM LA QUE OBRA aquest article són típiques dels estudis sobre les decisions morals, uns treballs que tradicionalment s'han abordat des del camp de la psicologia i la sociologia però que cada cop més afecten el camp de les neurociències. Diversos treballs han demostrat que el nostre cervell utilitza uns circuits neurals específics quan pren decisions morals. A Catalunya tenim diversos grups que treballen en aquest tema. Un d'ells, a l'hospital del Mar, va demostrar no fa massa que el cervell dels psicòpates processa de manera diferent aquestes decisions, la qual cosa explica perquè a vegades cometem determinades accions. Tanmateix, un altre treball molt recent publicat per un grup de la Universitat Pompeu Fabra a la revista *PlosOne* m'ha sorprès molt més, per les implicacions globals que pot tenir en un país bilingüe com el nostre: les decisions morals també depenen de l'idioma en què ens les plantegen, o en les plantegen.

VAN FORMULAR UNA PREGUNTA, com la que obre l'article a un grup de voluntaris

bilingües (castellà/anglès als EUA; coreà/anglès a Corea; anglès/francès a França, i castellà o anglès/hebreu a Israel). A alguns ho van fer en la seva llengua materna, i a d'altres en la segona llengua. En principi, potser hom esperaria que la resposta fos molt similar, amb independència de la llengua. Si la decisió moral la prenem de manera emocional, esperariem que la majoria decidís no provocar la mort de ningú aliè a la situació, malgrat això hagués salvat cinc vides, atès que es veurien directament implicats en una violació dels drets individuals d'aquesta persona –el dret a la vida–, i els altres cinc moririen en un accident atzarós sense intervenció humana.

Les conseqüències d'aquest fet poden ser d'una gran transcendència en un país bilingüe com el nostre

EN CANVI, SI LA DECISIÓ MORAL la prenem de manera més racional, en el sentit d'utilitària, llavors esperariem que més voluntaris decidissin just el contrari, atès que se salvarien més vides. Doncs bé, en aquest estudi es va veure que si el dilema es planteja en la primera llengua que hom ha après, hi ha una major tendència cap a respostes emocionals, mentre que si es formula en la segona llengua augmenta la tendència cap a les respostes utilitàries, que fan prevaldre el bé general –el suposat bé comú– per sobre dels drets individuals de la persona aliena a la situació, però que tanmateix es veu afectada per la decisió.

EL MOTIU NEURONAL TÉ A VEURE amb el processament diferencial que fa el cervell de les dues llengües, però com deia en un paràgraf anterior, les conseqüències d'aquest fet poden ser d'una gran transcendència en un país bilingüe com el nostre. I més encara en un moment en què estem a punt de prendre una de les decisions més importants de la nostra història com a poble, amb innegables connotacions morals, emotives i utilitàries.

XAVI RAMIRO